

Filozofická
fakulta

Katedra filosofie
Doc. PhDr. Tomáš Nejeschleba, Ph.D, vedoucí katedry
Křížkovského 12, 771 47 Olomouc
Tel: +420 58 563 3184
email: tomas.nejeschleba@upol.cz

Posudek na disertační práci Mgr. Filipa Horáčka

„Antropologie Synesiova spisu *O snech*“

Předložená disertační práce Mgr. Filipa Horáčka mi učinila radost hned dvakrát. Zaprvé samotným výběrem tématu. Nestává se totiž v českých zemích příliš často, aby se doktorand zabýval novoplatónskou filosofií. A navíc Synesiem, autorem, který je upozadován velikány novoplatonismu, jako Plótiem, Porfyriem, či Proklem. A dodejme, že tématem práce je spis *O snech*, jehož název na první pohled ani nenaznačuje, že by se mělo jednat o dílo filosofické. Pozornost mou, předem citlivou na věci renesanční, však práce vzbudila okamžitě, neboť toto Synesiovo dílo do latiny přeložil slavný renesanční florentský platonik Marsilio Ficino, a dílo zřejmě ovlivnilo právě Ficinovu teorii imaginace (což by ostatně zasluhovalo důkladnější zpracování, které pochopitelně není předmětem předložené disertace), a spolu s dalšími Ficinovými překlady spoluvytvářelo podobu platonismu renesančního. Z čehož lze vyvozovat, že téma nepatří mezi okrajové záležitosti dějin myšlení, nýbrž hrálo nezanedbatelnou roli i mimo dobu svého vzniku.

Zadruhé, velmi mne potěšila struktura předložené práce. Nejedná se totiž o nějakou kompilaci sekundárních zdrojů, nýbrž v centru práce stojí samotný primární text. Filip Horáček po úvodních kapitolách, přibližujících autora a kontext díla, umisťuje do středu svého disertačního spisu svůj vlastní překlad Synesiova řeckého textu, který je znám pod latinským názvem *De insomniis*. Následuje rozsáhlý, detailní a vysoce poučený výklad centrálních filosoficko-náboženských pojmů a jednotlivých pasáží daného textu.

K vlastnímu překladu a výkladu Synesiova textu nemám vážnějších připomínek, autor podle mne věci velmi dobře rozumí a v nuancích novoplatónského výkladu se pohybuje bravurně. Obecně tak již v úvodu posudku mohu konstatovat, že Filip Horáček prokázal vynikající překladatelské schopnosti vycházející z hluboké znalosti primárních textů a z porozumění jim, že se v práci vyjevila jeho důkladná obeznámenost se sekundární literaturou (která v tomto případě je pouze cizojazyčná), a konečně že v práci demonstroval své analytické a do jisté míry i syntetické schopnosti.

Přes tyto pozitivní rysy disertační práce si dovoluji formulovat několik, spíše obecnějších připomínek.

Práce byla předložena v oboru obecná antropologie, ale hodila by se i do oboru klasická filologie, dějiny filosofie, či dějiny náboženství. Potřeboval bych vysvětlit, v čem je přístup obecné antropologie odlišný od přístupu klasicko-filologického či dějinně-filosofického. Z popisu programu obecné antropologie – integrálního studia člověka na FHS vyplývá, že zde má jít o interdisciplinární přístup, propojující historickou, kulturní, sociální a filosofickou antropologii. Přesto mi přijde, že metoda, kterou Filip Horáček ve své disertační práci postupuje (a která není v práci nijak explicitně popsána) odpovídá přístupu klasické filologie a dějin filosofie: překlad a analýza primárního textu zasazeného do dějinných pojmových a ideových souvislostí. Odpovídá-li to oborovým zvyklostem, je vše v pořádku, přesto bych prosil o vysvětlení.

Dále, zdá se, že hlavním cílem práce je překlad a výklad daného Synesiova textu, a obojí je v každém případě učiněno excelentně a bravurně. Odpovídá mu však plně titul disertační práce, tj. „Antropologie Synesiova spisu *O snech*“? V úvodu je formulována výzkumná otázka: „Co je přesněji vzato *pneuma* lidské bytosti a jaké je jeho zařazení v procesu spásy člověka?“. Čtenář tak předpokládá, když autor takto formuloval výzkumnou otázku, že bude následovat systematický výklad. Místo toho je práce strukturována výše uvedeným způsobem: představení Synesia a kontextu, překlad spisu a výklad jednotlivých pasáží. Autor by měl explicitně zdůvodnit, proč na zodpovězení otázky strukturoval svou práci právě takto. V předložené podobě by práce měla spíše nést titul „Překlad a výklad Synesiova spisu *O snech*“. Je pravda, že v textu Filip Horáček průběžně uvádí, že některým tématům se nevěnuje, jelikož pro práci nejsou relevantní, tedy, že se soustředí na pojetí *pneumatu*, přesto postrádám jasnější linku, neboť výklad je veden podle odstavců Synesiova díla a nikoli podle tématu. Sjednocující linii nabízí dvou a půlstránkový závěr práce, jehož vazba na předchozí text by však mohla být mnohem důkladnější. Tato má připomínka není v protikladu s mou předchozí chválou strukturace textu. Pouze postrádám její zdůvodnění především s vazbou na titul práce a obor disertace.

Po formální stránce nemám k práci zásadnějších připomínek. Práce je psána kultivovanou češtinou, byť místy komplikovanou, zjevně ovlivněnou zdrojovými novoplatónskými texty. Práce má správně vedený vědecký aparát, pouze s drobnými nedostatky. Především se mi přes veškerou snahu nepodařilo v textu vyhledat, co autor má na mysli odkazem „Horáček A“ a „Horáček B“. Jedná se o jeho vlastní překlady dvou Synesiových listů, uveřejněné v časopise *Auriga*? V bibliografii se tyto překlady (?) neobjevují.

Přes uvedené připomínky (pokud se je podaří dostatečně vysvětlit) doporučuji práci k obhajobě. Podle mne se jedná o vyzrálý text na vysoké odborné úrovni, který zcela splňuje podmínky kladené na práce tohoto typu.

v Olomouci dne 30. 10. 2018

doc. PhDr. Tomáš Nejeschleba, Ph.D.